СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 117. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 21. мая, 1927. — VOL. XXXV. No. 117. Jersey City, N. J., Saturday, May 21. 1927. THREE CENTS

Один Американець вилетів у безперервну дорогу понад океан.

ЛИНДБЕРҐ, „ЛІТАЮЧИЙ ДУРАК", ВИЛЕТІВ НИНІ РАНО ЗПІД НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 20. мая. — Нині раненько коло пів до шестої години з летничого поля Рузвелта на Лонг Айленді вилетів на літаку Де Спирит оф Ст. Луис, американський летун Чарлз А. Линдбер, щоби перелетіти Атлянтійський океан та дістатися без задержання до Парижа.

Свідками велету було кілька тисяч цікавих, які ждали вилету американських летунів уже від кількох днів. Ще вчора Линдберґ заявив, що він вилетить нині, як що погода допише. Він казав збудити себе о годині 2. по опівночи. Збуджений, він зібрався зараз та поїхав на Рузвелт Філд, куди зараз притягнули його літак. Літак оглянули докладно інженери й самий летун, опісля наповнено його газоліною, розпращався з ріжними визначними людьми та коло пів до шестої став підниматися на воздухи. Незадовго опісля він пропав з виду.

Перед вилетом своїм Линдберґ дістав від своєї матери, котра живе в Дітройті, телеграму, в якій між иншим кажеться: „Мій син не може потерпіти невдачі".

Летун має всего 25 літ. Має він рангу капітана національної ґвардії стейту Мезуре. Його літак має на собі 425 гальонів газоліни та важить увесь 5,150 фунтів.

ДАЛЬШІ МІСТА ПРОПАДАЮТЬ ПІД ВОДАМИ МІСІСІПІ.

ЗНОВА 50,000 ЛЮДИЙ НАЙШЛОСЯ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ.

НЮ ОРЛІНС, 19. мая. — Води, що пливуть через „цукрову долину", стали знова підноситися з незвичайно великою скорістю та прогнали з домів за один день знова яких 50,000 людий. З того коло тисячки родин захопили води на горбах, куди вони схоронилися, як води відтяли їм відворот до концентраційних таборів.

Більшість з них дістала вістку про те, що води будуть підноситися, але вони не дуже довіряли сьому та не хотіли покидати рідної оселі. Навіть як уже води загнали їх на горби та до них підплили ратункові лодки, щоби забрати їх до таборів Червоного Хреста, ще й тоді богато з них не хотіло покидати рідних околиць.

НАЙШЛИ КРИЛО ЛІТАКА НЮНҐЕССЕРА?

НЮ ЛОНДОН, Конетикат, 20. мая. — Прибережна сторожа дістала вістку, що недалеко від Монток Пойнту найдено на морських скалах крило якогось великого літака. Урядники припускають, що се може бути крило з літака Нюнґессера й Колі та розвели над тим докладні розсліди. Крило притягнула лодка до стації прибережної сторожі.

ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОГО СПРИЧИНИВ СМЕРТЬ 44 ОСІБ.

БЕТ, Мишиґен, 19. мая. — Після обчислення уряду, наслідком божевіля Андру Кіґов, касієра місцевої шкільної ради, згинуло 44 особи. Показалося теж тепер, що перед тим, заким він підложив денаміт під шкільний будинок, він убив теж свою жінку. Її згоріле тіло найдено в домі, який він самий видно підпалив.

Слідство виказує, що Кіґов уже від довшого часу хорував на манію убийства, та що він плянував свій учинок від кількох місяців. На паркані його фарми найдено великий плякат з написом: Злочинцем ніхто не родиться; таким його роблять люди.

ЗНОВА ПРОВОКАЦІЙНА ПОГРОЗА ГУБ. ФУЛЕРОВИ.

БОСТОН, 19. мая. — Губернатор Фулер дістав нині знова листа з погрозою, що на ньому пімститься на случай, якби він не визволив з тюрми Сака й Ванцетті.

Виконавчий комітет Американської Федерації Праці вислав до губернатора Фулера апель розвести докладно слідство над справою Сака й Ванцетті та визначити для них нову росправу.

НЕ МОЖЕ ЗВАЛИТИ РОЗВОДУ СВОГО МУЖА, ЯКОМУ НЕ ПРОТИВИЛАСЯ.

НЮ ЙОРК, 19. мая. — Перед стейтовим судом розглядали нині позов одної жінки о уневажнення розводу, який дістав її муж богато літ тому назад. Жінка позовничка признала в позві, що вона кинула свого мужа 27 літ тому назад та що вона не виступала проти позву свого мужа о розвід. Покинула вона його та поїхала на захід, щоби заробляти самостійно на життя.

Вернувши недавно на схід, вона довідалася, що її муж став богатим фабрикантом, що він оженився в друге та що він має вже не тілько дітей з другого подружа, але навіть внуки. Вона й пізвала тепер мужа о уневажнення розводу, який муж бушімто роздобув обманом.

Муж предложив на суді докази, що жінка знала про розводовий процес та з розмислом проти процесу не виступала. Суд відкинув позов, признаючи мужа правно розведеним та правно жонатим у друге.

ЖАНДАРМСЬКІ ПОБОЇ СЕЛЯН НА ПІДКАРПАТТЮ.

Сільські кореспонденти „Карпатської Правди" наводять кілька случаїв, які змальовують безправне положення українського селянина.

Так в селі Загаті жандарми побили селянина Василя Потока за те, що він посіяв тютюн. Після візити жандармів селянин пролежав 4 неділі. Суд в Березі розбирав цю справу і замісць покарати жандарма, покарав свідків Потока тюрмою від 6 тижнів до 8 місяців, а кромі цього на грошеві кари.

В селі Лагово жандарми побили селянина, його жінку й сина за це, що не хотів віддати одинокого коня за грошеву кару, якої до того часу не міг заплатити. Відтак звязали жінку і сина ланцухами і повели до сільського уряду, а в три години по опівночі вели їх босих морозом, сім кільометрів на стацію. Від цього жінка розхорувалася і хоріє до нині.

ВБИВСТВО СЕКРЕТАРЯ СЕЛЬ-РОБА.

В селі Дідовичах, дорогичинського повіту на Поліссі, секретар Сель-Роба, Йосиф Деркач згинув від зрадливої кулі, з рушниці якогось невідомого вбивника. Місцеве населення в цьому ганебно-брутальному вчинкові підозріває когось з членів „Звйонзку Стшелецкого" тим більше, що в тій самій місцевости свойого часу була спроба вбити посла С. Маківку, що не вдалося.

Всі признаки цього ганебного вбивства, а також місцеві політично-суспільні відносини вказують на це, що згадане вбивство має підклад політичний.

ПОМІЧ ЖЕРТВАМ УБИТИХ.

Союз українських робітничих організацій в. Злучених Державах переслав через ред. „Професійних Вістей" 300 амер. долярів для роздачі родинам убитих і ранених у Дзвинячи. Як звісно, 22. грудня 1926. р. підчас страйку поліція положила трупом в Дзвинячи Семена Карабіновича, Василя Дребору і Миколу Волочія, а багато ранила. Для жертв цеї масакри наспіла це поміч. Є це одинока поміч, яку вони до тепер одержали, бо спілка гірників, опанована пепесіяцами, не зробила нічого для помочи родинам забитих робітників.

БУДОВА МОСТА З ДІТРОЙТ ДО ВІНДЗОР.

Запроектована шість літ тому будова моста з Дітройт до Віндзор зачалася 7. травня тим, що дрібна 14-літна дівчина вбила деревляний кілок в землю на розі вулиць Форт і 21 в Дітройт. Міст має коштувати 21,000,000 долярів.

ХУДОЖНЯ ВИСТАВКА В ХЕРСОНІ.

Дня 10. квітня в Херсоні відкрилася місцева художня виставка. На виставці біля 200 експонатів, переважно живопись. Крім того на виставці багато графіки й скульптури.

ДЛЯ КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1928 РІК.

Проситься українських лікарів, дентистів, адвокатів, учителів, бизнесменів, як купців, ріел-естейтменів, контракторів, та інших **професіоналістів і підприємців** в усіх містах Злучених Держав, подати свої адреси для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Також просимо подати, де є і як називаються **українські банки, будівляно - позичкові спілки, кооперативи, Народні Доми** й інші підприємства.

Також, де є **українсько-американські школи** з правом приголюдних.

І вкінці усі українські **культурні товариства й інституції** (як музичні школи, хори, театри) і **громадські установи** (клюби, товариства).

Просимо поспішитися з присилкою. Реченець до 30-го мая с. р.

Се в інтересі кождого громадянина і всіх українських установ в Америці, бо імена й адреси будуть подані поазбучно і будуть в руках 20,000 членів У. Н. Союза через цілий рік. Адресувати:

„SVOBODA"
Box 346
JERSEY CITY, N. J.
Видавництво У. Н. Союза.

ПОСОЛ БОЛЕН ПРО ЗАКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

В часі дебат над військовими внесками виголосив в парляменті промову посол Болен, в якій відносно до Закарпатської України сказав слідуюче:

„Більшість працюючих головно на Підкарпаттю, почуває себе в цій державі як найнещасливійше, почувається немов в чужині, як у вавилонській неволі, і тому є зрозумілою туга і змагання видістатися з цього ворожого середовища. Бажання самовизначення захоплює щораз більші круги українського народу. Є байдужністю і засліпленням уважати самозрозуміле стремління Словаків, Українців, Німців досягнути повну рівноправність і волю в питанні самовизначення за державну зраду і кновання проти республики. Багнетами і тюрмою не вщіпите любови до вітчини, а тимбільше поневоленим народам, головно Словакам і Українцям.

ЗРІСТ С.-Г. КООПЕРАЦІЇ.

Українська с.-г. кооперація протягом останнього півтора року значно зросла у збільшенні скількости низових організацій з 12 до 16 тис. одиниць, і в збільшенні членської маси з 1,300 тис. до 1,600 тис. господарств, себто 30% всіх селянських господарств на Україні.

НОВІ КАРТИНИ ВУФКУ.

Цими днями на фабриках ВУФКУ буде закінчено фільм „Черевики" за сценарієм Гуревича, реж. Чардинін, „Два дні", за сценарієм Лазуріна, реж. Отабовий та „Позбуті Сонця", за сценарієм Гончарського і Волжіна, постановка реж. Балюзека.

КОЛЬОНІЗАЦІЯ КРАЮ БАНДИТАМИ.

В Ходорівщині зліквідована банда, яка своїми нападами і рабунками довший час не давала спокою місцевій людности. Призвища бандитів є найкращим образком „кольонізаційної політики". Ось ці „ходорівці-малопольяне": Грамах, Гжешкевіч, Мусеяк, Матерновскі, Грех, Ржепка, Хмель і Савіцкі.

СКІЛЬКИ ГАЗЕТ ЧИТАЮТЬ НІМЦІ.

Німецька почта щоденно доставляє пренумераторам 6 міліонів газет (в цей рахунок не входять ті, що купують газету безпосередньо). Що року Німці зуживають на приготовлення газетного паперу 150 міліонів клг. дерева, або 50,000 гектарів ліса. На одного пренумератора припадає пересічно на рік три середні штуки дерева.

Як бачимо, то Німець „перечитує" дерева більше, як наш пересічний газда зуживає на опал своєї нужденної хати.

ДИВНА КОНФІСКАТА.

В дни 12. квітня ц. р. книгарня „Учительської Спілки" в Коломиї удостоїлася відвідин двох тайних, поліційних агентів.

Ходило їм о сповнення небиякої легкої задачі, а саме о те, щоби з поручення мабуть „сильних міра сего" стерти назву Україна як не з поверхні землі, то бодай з поверхні паперу.

Коломийські Шерльоки Гольмси дуже були цікаві довідатись, чи книгарня має на складі таку небезпечну для цілости держави річ, як мапа України. Для зрекогносковання терену вислали вперід слюсарського термінатора Івасюка, з порученням зажадати мапи України видання „Фростіга". На пояснення, що такої мапи взагалі ніде нема — хиба що розходиться о мапу видання „Фрайтага" у Відни, Івасюк відповів, що мусить поспитатись тих панів, щойого за мапою післали. І ці пани явились та зажадали видачі мапи України вже не „Фростіга" а „Фрайтага", бо, як казали, ця мапа є державною прокураторією сконфіскована. На запит управителя склепу, чи мають на те яке письменне порушення від старостства, або поліції, „спреджистий" детектив бундючно заявив, що такого порушення йому не потрібно — впрочім він має на видання такого поручення 24 годин часу, грозячи притім, в разі противу, репресійними средствами. І так сконфісковано 600 мап України вартости 1,200 зол. На тім ще не скінчилось. Ці панове в годину пізніще загостили ще другий раз та сконфіскували популярну географію України Рудницького, з тої лише причини, що при кінці мала доліплену маленьку мапу України.

Мусимо додати, що мапа „Фрайтага" видана за Австрії, як і популярна мапка в географії Рудницького — це мапи чисто етнографічні і яка небезпека від них для польської держави, то мабуть і сам Соломон не розібравби.

Чи можлива співпраця між системами капіталістичною і комуністичною.

СОВІТСЬКІ ДЕЛЕҐАТИ ДОМАГАЮТЬСЯ НА ЕКОНОМІЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРИЗНАННЯ КОМУНІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ. НА СЛУЧАЙ НЕПРИЗНАННЯ, ГОТОВІ ОПУСТИТИ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ЖЕНЕВА, 19. мая. — Совітські делеґати з Москви загрозили, що опустять міжнародну економічну конференцію, коли вона не заявиться за резолюцією, яка домагається признання в Европі двох систем: капіталістичної і комуністичної та сконстатовання, що обі ті системи можуть працювати в приязни.

Кажуть, що делеґати не згодяться на таку резолюцію, а совітські представники знова заявляють, що в такому разі відїдуть до Москви і не будуть оставати до кінця нарад. Вони заявляють далі, що совіти готові погодитися сплачувати давні царські довги враз з відсотками, але тільки тоді, коли дістануть нові кредити.

ЮГОСЛАВІЯ НЕ ХОЧЕ НАВЯЗУВАТИ НІЯКИХ ЗНОСИН З СОВІТАМИ.

БІЛГОРОД, 19. мая. — Югославянський міністер закордонних справ Маринкович, який щойно вернув з конференції малої антанти, подав до преси дуже цікаву заяву, яка кидає деяке світло на наради малої антанти. А саме заявив він категорично, що Югославія не думає входити в якінебудь зносини з совітами, які, як він виразився, не мають нічого иншого до вивозу зі свого царства, а тільки большевицьку пропаганду.

З того виходить, що мала антанта не прийшла до згоди щодо певно означеної спільної політики супроти совітів, а кожда з держав задержала вільну руку щодо цего.

ЩЕ НЕ ЗНАТИ ЧИ АНҐЛІЯ ЗІРВЕ ЗНОСИНИ З СОВІТАМИ.

ЛОНДОН, 19. мая. — Секретар Гикс заявив в парляменті, що не може ще подати точного висліду ревізії совітської кооперативи Аркос, бо документи ще не перестудійовані. Головно документу, за яким пошукували, не знайдено, але загарбаний матеріял виказує шкідливу для Анґлії діяльність совітських емісарів.

Гикс предложить справу в парляменті за кілька днів, а заразом подасть децизію міністерського кабінету в справі відносин до совітів. Деякі думають, що прийде до цілковитого зірвання зносин, а инші твердять, що торговельний договір буде задержаний, тілько в зміненім виді.

БУНТ В ГАНКОВ.

ШАНГАЙ, 19. мая. — Положення комуністичного уряду в Ганков, якому проводить Бородин-Чен, стає чимраз більше невиносимим. Три армії наближаються до Ганков і місто не зможе себе ніяк оборонити. Це чують жовніри, що стояли досі при уряді і починають бунтуватися та розбігатися на всі сторони. В самім місті паніка. Хто тільки мав який гріш, вже виїхав, а останні розбігаються, куди можуть. Найбільше шукають захисту в чужинецькій дільниці.

СВЯТА ГОРА АТОС СТАЛА РЕСПУБЛИКОЮ МОНАХІВ.

АТЕНИ, 19. мая. — Свята гора Атонська, відома зі своїх шкіл і монастирів, в яких сотки літ тому назад образувалися і наші українські монахи та священики, дістала від грецького правительства автономію і стала духовою республикою монахів. Півостровом буде одначе формально рядити грецький ґувернор, званий префектом. В духовних справах будуть монастирі підлягати економічному царгородському патріярхови.

Монахи будуть мати самоуправу. На терені республики не може жити ніяке сотворіння жіночого роду, ні людське ні навіть скотина. Монастирські землі ненарушимі і звільнені від всіх податків.

Колись гора Атос мала велике стратегічне значіння і вважалася опорою Росії на Еґейськім мори. Сьогодня вона стратила під тим оглядом всяку вартість.

ЖІНКА ОСЯГНУЛА ЛЕТУНСЬКИЙ РЕКОРД.

ГЕМБЛ, Анґлія, 19. мая. — Миссис Еліот Линн піднеслася аеропляном до висоти 16,000 фітів і твердить, що осягнула тим самим летунський рекорд що до легких аеропляні́в. З нею була на аеропляні як пасажирка друга жінка, лейди Бейлей.

НЕ ЗНАЙШОВ СЛІДУ ПО НУНЖЕССЕРІ.

ПЛИМАВТ, Анґлія, 19. мая. — Британський воєнний корабель, який перешукував побереже Ірландії і Лабрадору за Нунжессером, повернув до пристани, не знайшовши ніякого сліду по нещасливих летунах. Корабель виїхав тому, що знайдено в мори фляшку, що мала подати вказівку про положення Нунжессера.

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ КОЛЬОНІЙ.

БЕРЛИН, 19 мая. — Уряд заграничних справ Німеччини конферує з другими державами в справі набуття мандату над якимись кольоніями, які мали би державі приділити Німеччині через Лігу Націй.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОЗУМНИЙ НА НЕЩАСТЯ ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ

До Головної Канцелярії Українського Народного Союза наспіли в один день такі вістки:

З міста Перт Амбой, в стейті Ню Джерзі, пише гр. Дмитро Федчишин, секретар відділу 155., що там помер член Молодечого Департаменту Володимир Лобуз. Мав сей молодий член 14 літ. О годині 8. рано їхав він біциклем до школи (він ходив до „гайскул"), і по дорозі вдарив на нього тягаровий трок і забив на місци. Похорон відбувся 19. мая.

Другий случай: Уряд відділу 203. Українського Народного Союза в Бруклині, Ню Йорк, повідомов телефонічно Головну Канцелярію У. Н. Союза, що гр. Володимир Яськевич, діяльний член того міста, находиться в шпитали, бо йому случилося велике нещасте підчас праці в фабриці. Машина обірвала йому руку, і він лежить у шпитали напів непритомний. Його життя находиться у великій небезпеці.

Як читачі певно собі пригадують, се не є виїмкові факти, бо подібні події наша газета нотувала сими днями з других місцевостий. Значить, факт є фактом, що серед наших людий є богато нещасних подій. Трафляються ріжні каліцтва, а то й смерти. Грозить смерть при праці, в дорозі до праці чи до школи, навіть у хаті.

Очевидно, не інакше в нас, як у других людий. Случаються подібні нещастя в кождім народі, що живе серед модерних промислових умов.

І не можна сказати, щоби тут завинила жертва нещастя. І Володимир Лобуз і Володимир Яськевич певно заховувалися осторожно, один у дорозі, другий у фабриці. А мимо сього нещасте случилося, як случається воно так часто серед модерних промислових умов.

Певна річ, що осторога богато помагає, але нераз мимо найкращої осторóги нещасте таки спадає на людину. Тому розумний чоловік не тільки буде осторожний, але ще й кромі сього приготовиться на случай нещастя.

Отсі два факти, подані до Головної Канцелярії У. Н. Союза за один день, повинні заставити кождого розумного Українця й Українку покласти собі справу обезпечення на серце. Треба нам не тільки самим заасекуруватися в такій могутній і певній організації, як У. Н. Союз, але й треба нам затягнути до організації кождого нашого знакомого й знакому. Се наш обовязок справдішної приязни до своїх знакомих.

НА СКІЛЬКИ СОВІТСЬКА РОСІЯ ГОТОВА ДО ВІЙНИ.

Продовжуючи свою доповідь на зізді совітів, Ворошілов спиняється довше на огляді стану військової техніки в Росії та її підготовлення до війни. Ці чинники також важні, як сама жива сила армії. Недостачі в них унеможливлюють довше ведення війни, а тому й успішного її закінчення. До військової техніки Ворошілов зачисляє, крім узброєння армії, також хемію, авіяцію та морську фльоту. Отже й ми за Ворошіловим коротко перекажемо висновки з його доповіді.

Теніхчне заосмотрення большевицької армії.

В сучасних умовах провадження війни, техніка займає першорядне значіння, що так яскраво доказала Велика Війна, в якій перемога на боці Антанти сталася завдяки техніці, особливо американській. Навіть горожанська війна також дала безспорні докази значіння техніки. Якість озброєння армії та міра задоволення її всіми необхідними боєвими припасами є рішаючим чинником в провадженню війни, навіть поминаючи все инше.

Заспокоюючи своїх слухачів тим, що і в инших державах техніка від світової війни мало чим пішла наперед, бо переозброєння кожної армії вимагає великих засобів, Ворошілов висловлює гадку, що технічне оборудування чужоземних армій таке саме, як було на закінченню війни. Спорити з Ворошіловим не варта, хоч можна висловити про це великі сумніви, знаючи, як увесь світ поспішно готується до нової війни для чого озброюється, переаброюється, хоч і говорить увесь час про обеззброєнне. Але можна вірити, що большевицька армія дійсно в технічному відношенню тепер далеко гірше заосмотрена, ніж то було в кінці Великої Війни. Про це Ворошілов говорить отверто сам: **„Ми повинні з повною щирістю й отвертістю сказати, що у відношенню заосмотрення нашої армії технічними засобами війни ми далі відстаємо від сучасних европейських армій".**

Хоч і потішає він своїх тим, що колись большевицька армія навіть перегнала в цьому відношенню инші держави, всеж говорить, що **„ми не можемо не відставати, бо наші озброєні сили будуються в країні, в промислово-технічному відношенню відстаючої від других держав".** Сподівається Ворошілов, що від загального розвитку промислово-технічного господарства в Росії військова техніка не буде відставати. Отже все залежить від того, як скоро большевики відбудують своє економічне життя. Але тепер большевицька військова техніка не годиться для війни.

Хемія.

Зясовуючи значіння газів у сучасній війні, Ворошілов констатує, що справа газової війни в державах світу надзвичайно збагатилася новими винаходами та методами, та заявляє, що **„ми щиро повинні признатися, що відносно військової хемії справи у нас знаходяться в негарному стані".**

Лише з загальним розвитком хемічної промисловости, яка в Росії в початковому стані, большевики зможуть підготовити себе до хемічної війни, а поки що Ворошілов говорить, що колись „у кожного робочого, у кожного трудящогося", котрий буде недалеко від фронта й його запілля, будуть протигазові маски, які вже в Росії винайдені, на зміну старим, негідним. Поки що й тих масок немає.

Летництво.

Багато говорив большевицький військовий міністер про значіння воздушної фльоти в сучасній війні, але нічого не сказав про підготовлення російської фльоти. Лише похвалився тим, що большевицька воздушна фльота будується „на основі власної совітської авіопромисловости". Тому міністер сподівається, що „наша воздушна фльота з дня на день, з місяця на місяць буде рости й прийде до такої сили, котра зможе з успіхом боротися проти воздушної фльоти нападаючого ворога на нас".

Це обіцянка на майбутнє, а покищо очевидно справа з воздушною фльотою в Совдепії ні скільки не краща як з другими підготованнями до війни.

Морська фльота.

Ще коротче говорив Ворошілов про морську фльоту. Зазначивши, що морська фльота для Росії є першорядної ваги, бо 90% торговлі з Америкою, а 70% торговлі з иншими державами переводиться морськими шляхами, він висловлює запевнення, що морська фльота вже тепер для ворогів є грізною силою, разом з армією. Закінчує він свою доповідь такими словами: **„Ми прямо мусимо сказати, що наша морська фльота, відносно невелика, не може бути порівнана не лише з англійською фльотою, але й з цілою низкою инших держав".** Для втіхи своїх „таваріщей" запевнює, що в порівнанню з фльотами своїх сусідів, російська фльота є досить грізна сила, яка своє завдання на Чорному та Балтійському морі виконає. Виходить, як у народній поговірці: „Молодець проти овець, а проти молодця й сама вівця".

Такий пожалування гідний стан військового підготовлення до війни Росії малює її військовий міністер. Рівночасно на зізді ріжні делегації від війська демонстрували увесь час силу й його завзятість. Виголошували палкі промови, висловлювали погрози принести на пролетарських багнетах визволення „трудовому людови від капіталістичного рабства" і т. д.

Це щось подібне до царського часу, коли всі „патріоти" зі „союза русскіх людей", ревли: „шапками закидаємо!", поки Японці не набили добре Росію, що дало початок до упадку царату. Звичайно нікого цими нахвалками большевики не залякають, бо напевно стан їх військової підготовки знають инші держави не гірше від самого міністра Ворошілова.

Всі ці вигуки та демонстрація військової готовости розправитися з світовою „контр-революцією" робляться лише для „внутрішнього вжитку" та для того, щоби спіймати на гачок легкодухів, які легко вірять на крилате слово большевиків та роблять свої розрахунки, орієнтуючись на їх силу.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А. Н-к, Бриджпорт, Конн. — В сій самій справі вже відносилося до редакції богато других читачів і редакція вже нераз давала їм відповідь. Редакція й на те завела публичну переписку, щоби в сей спосіб пояснити деякі цікаві справи. Читаючи сю переписку, читачі нераз заощаджують собі труду з писанием до редакції по пояснення.

Антін Бусько, Сиракюз. — Редакції не відомо, чи справді в краю хтось платить долярами за перехід наших людий на якусь релігійну секту. Справа виглядає сумнівно. Відомо, що ширеніе таких обіцянок можливе, як знов можливе голословне закидування немилій собі церкві, що вона послугується обіцянками матеріяльних користей для поширення своєї віри.

Г. В-юк, Фил. — Англійського „ю" в таких словах, як „but", властиво не можна транскрибувати ні через наше „о", ні через наше „а". І так і сяк буде зле, бо се один з тих англійських звуків, яких у нашій мові нема. Через те нам треба радити собі як можна. Пишіть просто або один звук або другий після вподоби, знаючи згори, що ні один ні другий не буде справді тим, що Ви хочете подати. Не нарікайте тут на нашу мову. Такі нарікання можуть походити тільки від людини, яка справи як слід не передумала. Коли нам треба нарікати, що наші писемні знаки не надаються до віддання звуків англійської мови, то тоді хиба треба Американцям плакати, що їх писемні знаки не надаються до віддання звуків української мови. Коли вони на се, зовсім розумно, не нарікають, то чого нарікати нам? Чому ставити до свого висші, і до того ще зовсім неможливі до виконання, вимоги? Чого крахкати над нашою мовою, нарікати, що ми такі нещасні, коли властиво таке саме „нещасте" є в кождого народа? Коли тут Ви маєте основу на щось нарікати, то хиба на себе самого, на свою особу, — і то за те, що Ви набралися звички кидати каменем на свій народ, не приглянувшися добре вперед ні свому ні чужому. Знаєте відай: Кепська то птиця, що...

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МІЛВОКІ, ВІС. Уряд Тов. ім. Івана Франка, від. 103, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу вечером, дня 21. мая, в гали парохіяльній. Кождий член обовязаний прийти на збори, бо маємо важні справи до рішення. Члени довгуючі мають заплатити свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Також, щоби оминути дальші нарікання, що члени не знали, коли відбувався баль і представленне, а тепер мусять платити кару, то треба памятати, що слідуючий баль відбудеться в неділю, дня 29. мая. Переданих вкладок приниматися не буде. — Д. Борис, предс.; Ів. Бужко, кас.; В. Колодрубець, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 39, повідомляє, що спеціяльний мітінг відбудесь о 1:30 попол., в неділю, дня 22. мая, в гали церковній, 102 S. Wilbur Ave., в справі нової братської фани і відзнак. Будуть і инші важні справи. Неявившийся член заплатить кари 1 дол., а урядник 2 дол. — Филип Кулик, предс.; Іван Фецич, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. мая, о 2-ій годині пополудни, в гали Товариського дому, 409 N. Geddes ул., на котрі кождий член обовязково має явитися. Неявившийся член буде підлягати карі після статута. На порядку дневнім є важні справи до полагодження, а щоби часу заощадити на ті справи, то місячні вкладки будесь збирати в суботу вечер, 21. мая, від год. 7. до 9., в гали Товариській. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. — Іван Лесюк, секр.

ДЖОНСТАВН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 300, повідомляє усіх своїх членів, що мітінг місячний відбудеться 22. мая, о 1-ій годині пополудни. Обовязком кождого члена є прийти тому, що мається вирішити де будуть відбуватися мітінги на будуче. Цей мітінг відбудеться ще на старім місци. Отже прийдіть як найчисленнійше. Довгуючим членам пригадується, щоби вирівнали свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Обовязком кождого члена привести зі собою хоть одного нового члена, бо будемо приннимати без вступного. Памятайте, що в лучности сила. — Петро Сціленний, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 196, повідомляє своїх членів, що спеціяльний мітінг відбудеться в неділю, дня 22. мая, о годині 2-ій пополудни, в гали церковній при Sussex і Greene St. Кождий член має явитися на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Франко Жак, предс.; Ів. Марусин, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячний мітінг відбудеться в неділю, дня 22. мая, о годині 1-ій пополудни, в гали церковній. Обовязком кождого члена прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги найдальше до 24. с. м., бо в противнім разі будуть суспендовані. Будесь приннимати нових членів на сім мітінгу без вступної оплати до Тов. Січи і У. Н. Союза. — М. Скочипець, предс.; Гр. Маслюх, кас.; І. Маркович, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться дня 22. мая, в гали церковній, о 1-ій годині пополудни. Проситься всіх членів прийти на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. — В. Баран, пр.; М. Гнатів, секр.

ЗАМАХ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

Дня 8. квітня ц. р. в сенаті Чехословаччини при дискусії над военним законопроектом сенатор Кльофач сказав між иншим слідуюче: На кордонах Мадярщини можна позволити на малі корективи, там, де цего жадає словацьке населення. Тому, що Кльофач є провідником партії народніх соціялістів, до котрої належить також міністер закордонних справ Бенеш, ця заява Кльофача набирає спеціяльного значіння. Вона вказує, що поза кулісами щось плянується і що Кльофач відкрив передчасно пляни Бенеша.

Українське населення слушно побоюється, що ці зміни кордонів „на жадання словацького населення" відбудуються коштом українських земель. Ці побоювання тим більші для того, хто знає, як відноситься Глінка до українського народу.

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

(6)

— Ріжними способами. Один спосіб такий, що коронний гетьман і ще деякі польські військові старшини, знаючи, що заноситься на війну з бусурменом, будуть крізь пальці дивитися на те, що козаки запасаються збруєю і громадяться на Запорожу. Висилайте й ви туди своїх. Але тільки таких, що знають воєнне ремесло. Чернь нам непотрібна, бо чернь тільки робить заколот. Чернь буде потрібна по селах, щоби, як вже вибухне війна між козаками і Польщею, польська шляхта боялася виводити з села свої міліції до польського війска. Як пани будуть мусіти пильнувати своїх дворів, то Польща буде мати проти нас хиба одних затяжців.

— Ви казали, що зачнете аж пристаравши якусь чужу поміч. Кого маєте на приміті? — спитав владика.

— Мало маємо сусідів? Є з ким накладати.

— Хиба тільки якийсь православний сусід поміг би нам. Волощина, Молдава, Москва. Сей послідний найдужчий.

— Якийсь знайдеться, — Хмельницький відповів виминаючо. — Хоч би чорт давав нам поміч, злакомившися на добичу, підемо з ним.

— Я в чужу поміч не вірю, — замітив Височан. — Козацтво, як я чув, так розвелося по послідним розгромі, що назад прийшло до своєї сили. Якби так ще наші західні землі одночасно рушилися, а що рушаться, ручу моїм горлом, то ту розтелепану Польщу подужаємо.

— Початок мусить бути зроблений при помочи чужої сили, бо та чужа сила, як буде, буде готова. Що з того, що козаків тепер вже велика сила? В городовій Україні майже над кождим козаком польський вартовий. Як жеж тим козакам зібратися до купи і зорганізуватися у війско? На Запорожу можнаби зорганізувати козацьке війско, але не таке велике, щоби ним подужати першу польську силу, яка проти него виступить. Ось тому шість і сім років. В році 1637-ім сила козаків була велика, але тяжко було зібрати її в одно війско. Заки до того прийшло, повстанне під проводом Павлюка впало, чернь видала його і його товаришів Ляхам. Війско мусіло капітулювати. Я, тоді ще писар всего війска, підписав за війско сю капітуляцію. Нарік з Запорожа рушило проти Польщі друге велике коацьке війско під проводом Острянина. І Острянин програв. Як би Павлюк не вихопився був вже в попереднім році, але як би був розпочав у купі з Острянином і бодай з кількатисячною татарською ордою, то... хто зна, чи я був би ось тепер їздив до польського короля. Хто зна, чи було би до кого їздити! Говоріть, що хочете, але я стою при тім, що заки зачнемо, мусимо запевнити собі поміч якогось сусіда, котрий дав би нам готове війско. Покищо, робимо підготовну роботу.

— Ми не моглиби в дечім помогти вам в тій вашій підготовній роботі? — спитав Мрозовицький.

— Помагайте, роблячи ту роботу у себе дома. Поширюйте між вашими думку, що коли вибухне нове повстанне козацтва, то західним Українцям не вільно сидіти загніруч. Хто не годен сам пристати до повстання, повинен дати збрую, гроші. Нам треба буде богато збруї. І гроший треба буде чимало. Гроші будуть потрібні не тільки на війско. Вони будуть потрібні на звідунів і... хто зна, чи за гроші не дістанемо чужу поміч.

— За збрую у нас не тяжко, — замітив владика. — Коби тільки було кому й як затащити до вас. Невеликий запас вже маємо. Троха маю тут, троха в унівськім монастирі.

— Я про сю збрую не побалакаю з вами. Маю спосіб перенести її на Запороже. Ви лиш громадьте, за решту я подбаю.

— Я збруї не дам вам, — сказав Височан, — хоч у мене багата збройниця. За те поставлю сильний, добре заазброєний полк. До мого війська дістану богато міщан, дрібну шляхту і хлопів, та гуцулів. То не чернь. Всі добре сидять на коні і всі добрі стрільці.

— Я також поставлю полк, — додав Мрозовицький. — Як не буде можна инакше, то полк зберу і зорганізую будьтоби для оборони Польщі, але при першій нагоді перекинуся до козаків.

— Чи ви тут вмієте бути обережними? — Хмельницький спитав. — Поляки не сміють знюхати, що у воздусі щось висить. Не сміють знати, що між заходом України і козаками є якісь зносини.

— На тих двох можете покладатися, — владика обезпечав Хмельницького. — Вони будуть обережнійші як ви, бо як би що виявилося, то до їх горла польський кат дібравбися скорше, як до вашого. Ми не маємо під носом Запорожа, отже нам нікуди втікати.

— Отже головне я вже знаю і ви знаєте. Ви знаєте, що у нас вариться нове пиво; я знаю, що сим разом до того пива ви докинете троха вашого хмелю. Найліпше було би, як би ми вже розійшлися.

— Ви лишіться у мене, — владика звернувся до Хмельницького, коли гості повставали.

Владика застукав палицею в стіну, даючи черцеви під вікном знак, що гості відходять і треба непомітно вивести їх поза фірту монастиря. Височан вийшов туди, куди увійшов був Хмельницький. Мрозовицького владика провів дальшими комнатами на монастирське подвіре. Хмельницький лишився.

— Я вас задержав, — владика забалакав до Хмельницького, коли вернув, — бо хочу, щоби ви побалакали з Львівчиками. Нині будуть у мене деякі міщани; всі з братства ставропигійського. Почуєте, яким духом вони дишуть, і якої помочи можете від них надіятися. Завтра досвіта приїде Атанасій.

— Я иншої думки, — Хмельницький відповів. — Не хочу, щоби забогато людий знало, що то я організую повстанне, або що взагалі вожуся з якимись, у Польщу ціляючими думками. Який у наших Львівчиків дух, здебільша вже знаю. Маю тут приятеля. Хоч я йому нічого не казав про наші наміри, він сам неначе би мені піддавав думку козацького повстання при помочи міщан і шляхти всіх земель України. Покищо, мені се вистане. Ви тільки доливайте оливи до того огню, щоби не потах.

— Може би ми зробили так. Як бачите, стіни сеї келії оббиті коврами. Під ковром в отсій стіні просто вікна, двері до сусідної келії. Як ті міщани надійдуть, то відчинимо за ковром двері до другої комнати і там ви ляжете собі за ковром на дивані. Будете чути всю розмову з ними. Будете знати, що вони думають, яку поміч вже тепер зможуть і схочуть дати вам.

— Хоч я не люблю сидіти, чи лежати на підслухах, зроблю се.

Смерком прийшли до владики три міщани. Хмельницький за ковром не втратив майже ні одного слова розмови. Довідався, що все українське міщанство Галичини і Волині нетерпеливо жде на нове повстання козаків, та що сим разом се міщанство не буде стояти осторонь. Щоби се повстанне прискорити, міщани вже тепер возьмуться скуповувати і споруджувати збрую, збирати гроші. Розмова з попередними гістьми владики і підслухана розмова владики з міщанами утвердили Хмельницького в його давній думці, що коли зорганізується більша козацька сила, і коли до неї ще прийде якась зовнішна поміч, то подужати Польщу не тяжко буде.

По відході міщан Хмельницький ще довго балакав з владикою і лишився в монастирі ночувати. На другий день приїхав луцький владика. Хмельницький і з ним перебалакав діло. Вийшовши з монастиря, пішов на Краківське передмістя, де в великім заїзді стояла рота кінноти коронного гетьмана Конецпольского. Хмельницькому треба було бачитися з ротмістром, щоби спитати, коли рота відійде до Бродів, де був постійний осідок двора гетьмана. Йому сказали, що ротмістр в заїзді. Хмельницький пішов до него.

— Нарешті явився! — ротмістр крикнув побачивши Хмельницького. — Де ви цілу ніч запивалися, пане сотнику? Я від вчерашного вечера розщибався за вами, посилаючи гінців на всі сторони, але ніхто не міг сказати, куди ви повіялися. Добре, що ви самі зайшли сюди.

— Сталося що? На що я вам потрібний?

— Ви мені не потрібні, тільки я вам. Ви ідете з нами до Бродів, отже я хотів сказати вам, що в дорогу рушаємо вже нині, за годину-дві.

— Вже нині? — Хмельницький спитав здивований. — Виж мали приказ попасати тут цілий тиждень.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

В ґазеті The Philadelphia Inquirer з дня 15. мая вичитав я новинку, що сто американських студентів збирається сього літа на прогульку до большевицької Росії. Мають вони студіювати совітську політику, промисли, шкільництво й рільництво. В прогульці мають взяти участь студенти 19 колеґій. Повести її мають професори Бишоп, Дейвис, Гаймен, Тайлер та Лифшиц.

Прочитавши сю новинку, я подумав собі: чи не добре булоби, щоб українські студенти взяли участь у тій прогульці студентів висших шкіл?

М. Д., Филаделфія, Па.

ВОДА НЕ НА ЇХ МЛИН, І ВОНИ ЛАЮТЬСЯ.

Попало мені в руки число нюйорської большевицької ґазети, а в ній побачив я лайку на честерську громаду. Хваляться наші большевики, що свідомі Українці бояться большевиків. Може дехто справді подумає собі, що ми їх боїмося, і тому я скажу всім, що честерська громада боїться тих півпята наших большевиків так, як боїться господар, що виганяє зі свого города те сотворіння, що моркву риє.

Скажу теж, чому вони так пишуть, що ми їх боїмося. Як почалася в Америці серед українського громадянства боротьба проти польських впливів у католицькій церкві, то тоді большевики думали собі, що зі сеї боротьби буде мливо для їх млина. Вони гадали, що люди будуть боротися не лишень проти польських симпатій, але підуть узагалі проти віри й церкви, а тоді большевицька горсточка зросте. Та вони перечислилися в своїх рахунках, і тепер їх лють збирає, і вони лаються на нас ріжними іменами. Називають нас Петлюрчиками, ба навіть Пілсудчиками, хоча ми власне й боремося проти впливів польських у нашій церкві й народі.

Думали наські комуністичні аґітатори, що як серед нашого народа зачнуть поборювати симпатії до Польщі, то з того зростуть симпатії до Москви. Коли ж вони побачили, що наш нарід поле польську хопту, але рівночасно також вимітає московське сміття, то вони тепер зачинають нас лаяти прихильниками Поляків.

Та свідомих Українців ся лайка зовсім не дивує. Ми знаємо, що московський підлизник не може зрозуміти, як можна бути при Польщі, а рівночасно не лизатися Москалям, а з другої сторони польський підсусідок не може зрозуміти, як можна бути проти Москви, а не бути за Варшавою. Для підлизника головна річ, щоби служити тому панови, якому він служить. Для свідомих Українців головна річ, щоби служити свому народови.

На свідомих Українців нападають з одного боку польські приятелі називаючи їх москвофілами й комуністами. Недавно в Филаделфії в суді польські прихильники сказали на наших людий, що противники польських симпатиків се московські большевики. Тепер знова ті московські большевики називають нас Пілсудчиками.

І так воно мусить бути. Свідомий Українець мусить бути нелюбий всякому ворогови українського народа. З одного боку мусять на нього нападати Поляки й польські підсусідки, а з другого боку Москалі й московські приятелі. Як якого Українця хвалять або польські або московські приятелі, то се знак, що сей Українець кепський Українець.

Тому ми собі нічого не робимо з того, що на нас в один час нападають з одного боку польські приятелі, а з другого московські. Сі напади се лишень для нас признання, що ми добрі Українці.

Ми встидалибися, якби було інакше.

Честерський громадянин.

ЗАМІСЦЬ ДЕЛЕҐАЦІЇ БУДУЙМО УЧИТЕЛЬСЬКИЙ СЕМИНАР.

Коли б ми мали запевнення, що на Радянській Україні буде нам вільно свобідно обертатися та мати повну свободу слова і виявлення своїх переконань, то ще варта би висилати делеґацію на Радянську Україну. Та коли того всього нема, то чого їхати. Ми є ріжних політичних переконань, як і всі другі народи на світі, але на Радянській Україні може бути признаним тільки одно переконання: „комуністичне". А ми уважаємо таку диктатуру насильством над совістю людини. Комуністами не станемо без огляду на те чи делеґація поїде чи ні, чи привезе нам більш чи менш радісне для нас звідомлення. Через те й шкода видавати $20.000 на таку подорож. Краще зібрати і зужити ті гроші на заснування учительського семинара в Америці, бо на наших очах гинуть національно наші діти. Заки підете за звідомленнями з Радянської України, гляньте, що діється тут в Америці з нами. Таж ми таємо як сніг на сонці. Ломимо собі голови над українізацією на Радянській Україні, а не подумаємо над українізацією своїх власних дітей, які не вміють ні то читати і писати по українськи, але навіть і говорити. Тому держімся тепер порушеної Обєднанням шкільної справи, переведім реформу української школи в Америці і закладаймо учительський семинар.

М. Майорчак, Шикаго, Ил.

СИЛА НАШОЇ ПІСНІ.

Про всі місцевости пишуть в „Свободі", про наші далекі вести ні слова. І не диво, бо що будуть писати, коли ми самі не даємо про себе знати.

От і тому зорганізували ми в Сан Франсиско хор, щоби хоч наша пісня понесла слух про наше істнування. Мало нас і маленький наш хор та видно великий чар нашої пісні, коли нас запрошено співати на радіо, а по тім комітет міста запросив нас ще до участи в Національнім Музичнім Тижні, який тут влаштовують кождого року і в якім можуть виступати ріжні національности, коли їх тільки комітет запросить.

Комітет подав нам, щоби ми виступали в народних строях так як на українськім концерті та щоб ми співали ті самі пісні, що на своїм концерті.

Співали ми: Реве та стогне, Утоптала стежечку, Стелися барвінку, Верховино, Ревуть, стогнуть гори фили, а надто танцювали наші національні танці.

Публика витала нас дуже сердечно, але найбільша радість для нас хвиля була тоді, коли ми виходили на сцену, а військова банда з военних американських кораблів, які стояли в пристани, заграла наш національний гимн: Ще не вмерла Україна. Аж серце рвалося з радости.

Коли наша пісня має таку силу, що притягає до себе слух і серця чужинців, то я вірю, що недалекий той час, коли наш нарід викреше з себе ту другу силу, що скине з нас вороже ярмо і понесе по світі славу української держави: одної Соборної, Свобідної України.

Дмитро Пухальський, Сан Франсиско.

УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ В АМЕРИЦІ.

В Америці з великим успіхом іде картина виробництва ВУФКУ „Тарас Шевченко". Зважаючи на надзвичайне зацікавлення українських поселенців Канади та Злучених Держав до українських картин, ВУФКУ намітило послати кілька нових назв для демонстрування в американських кінах.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МИЛЛВИЛЛ, Н. ДЖ.

Свято української громади.

В неділю, 15-го мая с. р., уладили Українці в Миллвилл, Н. Дж., перший раз свячене, на яке запросили місцеву українську громаду, а також околичних Українців і зокрема Українців з Филаделфії, Па.

Миллвилльска українська громада молода, всього 16 літ, як зачала організуватись, а нині там вже 150 українських родин, фармерів-робітників. Є там вже українська церква, два відділи У. Н. Союза і один Провидіння. А що околиця дуже гарна, природа вельми богата, так Українці дуже радо зїхались на се перше українське свято в Миллвилл. Із самої Филаделфії приїхало до 50 українських родин автомобілями, а з Українського Горожанського Клюбу ще й поїхали гості окремим автобусом (се 40 миль з Филаделфії знаменитою цементовою дорогою серед гарної природи).

Гості зїхались коло полудня на збірне місце біля церкви св. Павла і Петра при Сентер Гров Ровд, де приготовлено обід в церковній галі.

Спершу гості розійшлись по домах українських фармерів, щоб побачити, як вони живуть і газдують, а відтак вернулись до церковної галі. Священик о. Василь Іжак, родом з підкарпатської України, відправив о 2-ій годині сполудня вечірню, а відтак коли всі засіли до стола у церковній галі, посвятив обід. Відтак він виголосив прилагідну промову, в якій привитав місцевих громадян і гостий, а окремо гостий з Филаделфії, котрі так численно прибули на се свято. Він сказав: Я Карпатоукраїнець, а ви Галичани, але ми сини з крови і кости одної великої української нації. Тож зєднаймося в одну силу для одної української держави!

Відтак промовляв ще комішенер публичних робіт міста Миллвилл, Фред Вер, котрий загостив на українське свято враз з другими урядовцями міста. Він говорив про розвиток міста, яке вже доходить до 20,000 населення; про улїпшення в місті; про фабрики і будову нової великої фабрики. Сказав, що місто любить і цінить українських фармерів та робітників і радо привитає у себе сотки нових українських родин, на роботи, на фарми і до бізнесів у місті. Закінчив кількома українськими словами, яких навчився від Українців: Дай, Боже, щастя! Нехай живе Україна!

По обіді всі гості вийшли на город коло церкви.

Між гістьми з Филаделфії був український домініяльний посол з Канади (вибраний українськими фармерами з провінції Алберта), д. Михайло Лучкович, котрий на домагання зібраних виголосив промову з підвищення біля церкви. Посол Лучкович сказав, що йому українська оселя в Миллвилл незвичайно подобалась. Він сказав, що оглянувши тутешні українські фарми, може порівнати їх з канадійськими. В Канаді, казав, українські фармери доробились маєтку, але аж за 35 літ, а в Миллвилл подоробилювались навіть за 5 літ. Чому так? Бо в Канаді пустиня, прерії, степи, а тут місто, фабрики, електрика, на місци зелізниці, знамениті дороги для автомобілів. Є роботи на місці і всякі вигоди; є збут для продуктів відразу в місті або для висилки з місцевої стації. Я розумію, казав, успіх Українців у хліборобстві, бо ми хлїбороби з діда-прадіда. Тут Українці, як дома. Мають свої гарні доми, городи, поля, автомобілі. Ви господарі і независимі люди, так само як і Ваші канадійські браття. І як бачу, також таксамо здорові і веселі. І діти Ваші жиють більше українським життєм та не наражені на сутте-так як по великих містах.

Вкінці посол Лучкович поздоровив зібраних від імени канадійських Українців і пожелав їм як найкращого успіху, поступу і добробуту.

Зібрані сердечно привитали канадійського гостя грімкими оплесками.

Відтак промовляв д. Іван Пеленський, голова Українського Горожанського Клюбу з Филаделфії, котрий радив і миллвильським Українцям оснувати у себе Горожанський клюб.

Потому виголосила промову пані Анастасія Рибак з Филаделфії, котра сказала, що виїхавши з мурів Филаделфії на миллвильскі поля і городи, почувається немов у рідному краю.

Вкінці забрав слово предсідатель місцевого парохіяльного комітету і відділу У. Н. Союза д. Степан Чопик, котрий дякував бесідникам за щирі промови і гостям, що так численно прибули на їх свято.

При сій нагоді миллвильскі Українки зібрали на Сиротинець У. Н. Союза $29.

Опісля була в городі біля церкви забава з танцями при українській музиці, яка затягнулась до пізної ночі.

Се свято і прогулька автомобілями з Филаделфії так припала до вподоби Филаделфійцям, що висловили охоту на будуче уладжувати свої пікніки в Миллвилл.

І. Б.

НЮ ЙОРК.

Справа дому У. Н. Комітету.

В січні сього року управа У. Н. Комітету оголосила була в українських часописах на продаж дім У. Н. Комітету при 30 Іст Семй улиці в Ню Йорку, назначуючи реченець двох місяців для зголошень.

Одначе за сей час не зголосилась ані жадна українська установа ані приватна особа до купна. З уваги на те, отсим оголошується вдруге сей дім на продаж. Реченець зголошень назначується до кінця червня 1927. Коли до того часу не зголоситься ані жадна українська установа ані ніхто з Українців, то управа У. Н. Комітету буде змушена продати дім чужинцям, приймаючи оферту найвисшої ціни купна, щоб сим способом покінчити справу і передати добуті гроші на призначену ціль для українських сиріт в Галичині.

Зголошення і запити у справі купна дому посилати на адресу:

Urainian National Committee,
30 E. Seventh St.,
New York, N. Y.

Ню Йорк, Н. Й., 17. мая 1927.

За Управу У. Н. Комітету:
Володимир Лотоцький, голова;
о. Володимир Лотович, касієр;
Іван Добрянський, секретар.

Наші діти.

Донечка: — Мамцю, чи то правда, що ми, женщини, маємо першенство?

Мама: — Правда.

Донечка: — А чому мій брат скорше вродився ніж я?

Скоростріл.

Син: — Тату: яка ріжниця між крісом і скорострілом?

Батько: — Зараз поясню тобі на примірі: коли говорю я, то це кріс, а коли говорить мама, то скоростріл.

ВІДОЗВА.

ВІД КІЛЬКОХ ДНІВ появляється в нашій часописи **„ОПОВІСТКА"**, в котрій проситься наше українське громадянство тут на іміґрації о надісланє до адміністрації Свободи своєї адреси і професії для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Щоб улекшити сю справу нашим ріжним професіоністам та підприємцям, понизше подається для сеї цілі купон і проситься кождого і всіх разом точно його виповнити, вирізати і прислати до адміністрації Свободи.

При сім хочемо заявити, що сим хочеться осягнути дві цілі: Перше: подати в календарі на 1928 рік головнійші професії, культурні підприємства, фінансові інституції, кооперативи і инші громадські установи поважнійшого характеру. Друге: перевести ревізію всіх українських бизнесменів в Америці, щоби мати поняття, як ми стоїмо тут під зглядом індустрії і торговлі.

Безперечно, не всі Українці бизнесмени читають наш орган і тому отсею дорогою звертаємося до сих, що її читають і будемо просити, щоб кождий з них заохочував в свойому місті виповнити сей купон або подати на письмі кождого Українця, що провадить бизнес подати його до нашої адміністрації.

К У П О Н.

....
(Напишіть під яким іменем провадите свій бизнес чи професію)

....
(Що за бизнес чи професію маєте).

....
(Тижневий оборот).

....
(Адреса)

Виповніть повисший купон і зашліть до: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ТАМ НА СЕЛІ.

Так мені тяжко, як згадаю
Тебе, мій рідний, любий краю,
І гори, і ліс, і ставок,
І мов у рамках образок:
Село моє, й садок вишневий,
Церкву маленьку на горі,
Побиту кулями в війні;
Свою хатину при садочку,
І мати сидить в холодочку,
А ще до того, Боже мій,
Співає пташечка маленька,
Ляскоче в кущах соловій;
Бренять мушки поміж гильками,
Вертають косарі з косами,
Вертають женці з тяжких жнив,
Лунає пісня, а потім
Втихає все. Місяць виходить,
Повіє вітрець у садок,
То тут, то там злетить листок
І стане тихо, мов у раю...
Тому так тяжко, як згадаю.

Катря Новосад.

ЗАКЛИНАЧІ ВУЖІВ.

Заклиначі вужів, або „псилі". творять окрему касту в усіх краях, у яких є богато їдовитих вужів. Назва їх походить із старинної Лібії. Клясичною країною заклиначів вужів є передгангесові Індії. Псилів є там дуже богато, а мають подвійну ролю: ярмарочних штукарів-погромників і лікарів, які лічать від укушення їдовитих вужів. Зачаровування вужів і присилування їх танцювати є, як запевняють, не трудне. Роблять це передовсім із пітонами і кобрами, з котрих перші є повільні, ліниві і рівнодушні, а другі незвичайно похопні і нервові. Кобри зачаровується зором і грою на спеціяльних інструментах, яких звуки подібні до звуків флєта і кобзи. Кобра (Naja Tripudians) то один із найнебезпечніших вужів на світі. Укушення її все спричинює смерть. Укушена людина все вмирає серед страшних мук. Цікаве, що серце вкушеного б'ється ще довго після того, як устав віддих, а зіниця реагує ще довго на світло. Річно вмирає дуже богато людей від укушення цих страшних вужів. У 1889. р. померло від укушення кобри 21.412 людей і 18.900 коров. Тож зрозуміле, що псилі стараються зачаровувати цих вужів. Неправдою є, начеб псилі виривали кобрам отруйні зуби, бо отрую мають ті вужі у всіх зубах. Вони радше самі защеплюються профілактично: впроваджують до свого тіла отрую кобри, від найменшої скількости починаючи. Цікаве, що організм дітей, головно немовлят є дуже відпорний на укушення кобри. Тому, що звання псилів є дідичне, думають, що і відпорність на укушення вужів переходить з батька на сина. Індійські псилі проти укушення кобри уживають ріжних терапевтичних засобів, прим. зілля, що виганяє отрую, укушення иншою коброю та численні чари і заворожування. Що все те не дуже помагає, бачимо з величезної скількости смертних випадків. Гарні доходи мають псилі за достарчування для хемічних лябораторій молоді вужі. Лябораторії ці виборляють серум (лік) проти укушень, тому потребують богато вужів, бо кобра в неволі довго не жиє. Отрую для виробу серума виробляється так: кобру, замкнену в склянім слоїку, засипляють хльороформом. Коли засне, отвирають її пащу і накладають на зуби скляні клямри, в які стікає отруя. Зібрану отрую очищують і щойно після цілковитого очищення і висушення можна її ужити до виробу серума. Серум, ужите завчасу, мусить мати успіх.

КИТАЙСЬКІ ЖАРТИ.

— Ти повинен „обезпечитися", як кажуть Англійці, що живуть у гарнім домі при вулиці Мен-Чеї у Пекіні, в будинку таким високім, що дах його драпає хмари — радив селянин Чанґ-Єн свому приятелеві Го-Фаї — англійська компанія дасть тобі дивний папір, що зветься полісою і ти вже „обезпечений". Коли маєш яку втрату, то її поносить Англійці. Візьми собі мене за примір — я маю два такі папери. Моя хата забезпечена від огню, а моє поле від граду.

— Розумію ще — від огню — відповів Го Фаі — але, як ти зробиш це, щоби град упав?

—o—

Два Китайці лежать до сонця у доках Гонґконґу і розповідають собі ріжні небилиці. Один одного старається перевисшити.

— Як я був у Мадрасі, бачив я там Індійця з Дельфі, такого чорного, що в білий день мусів я світити сірник, щоби його бачити, — каже оден із них.

— То ще нічого, — відповідає другий — як я був на Формозі, жив я в одного тубильця, що був дуже сухий. Він мусів уходити двічі у хату, щоби його можна було побачити.

—o—

Великий корабель, що плаває по Жовтім морі між Гай-Веем і Сеулем, ушкодила вода і він почав потопати.

Капітан Фенґ Гу скликав подорожніх на палубу корабля і спитав:

— Чи є хто може між вами, що міг би молитися безпосередньо до Будди?

— Я є священиком Будди, — відповів якийсь скромний подорожний, повнолиций, червоний — я можу молитися безпосередньо до Будди.

— То молися, — сказав капітан — і хай Бог благословить тебе. — А ви — звернувся Фенґ-Гу до інших подорожніх — закладайте рятункові обручі; власне одного обруча не доставало нам.

—o—

— Чи ти чув, негіднику, що вчора в ночі вбито мандарина біля святині Ман-Чеї, щоби зрабувати його золото і срібло? — спитав полісмена шеф поліції.

— Я чув це, але на щастя не мав тоді мандарин при собі ні золота ні срібла.

—o—

— У селі Фун-Чав велика радість. Жінка шевця Го-Гіп породила близнята.

— А Го-Гіп радий з того?

— Він ще не знає. Як близнята прийшли на світ, Го-Гіп був такий обпитий рижовою горівкою, що йому двоїлося в очах.

—o—

Чінґ Фат Го хотів купити собі пса. Пішов до торговця і спитав показуючи одного пса:

— Що коштує цей пес?
— Пятьдесять таелів.
— А отсей менший?
— Сто таелів.
— А той ще менший?
— Стопятьдесять таелів.
— А це малесеньке песятко?
— Двіста таелів.
— Тепер питаю тебе, скільки буде коштувати, коли я взагалі не куплю ніякого пса?!

—o—

— Я позичив одному хитрому мандаринові у Кантоні дві тисячі мексиканських долярів, а він не дав мені квіта. Що мені тепер робити?

— Напиши до нього листа і зажадай звороту чотирох тисяч долярів. Він зараз розсердиться і напише, що винен тобі лише дві тисячі долярів. Той лист послужить тобі за квіт.

КЛІВЛЕНД, О.

Братство св. Петра і Павла, від. 102 У. Н. С. повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, щоби явилися як оден на 29. мая в неділю до галі церковної при Калин і В. 7-ма, на год. 9. рано. Ми дістали запрошення від Угро-Руського Братства св. о. Николая на їх 20-літний Ювилей. Як також запрошуємо всі другі наші Товариства. Всі підуть тому і ми не можемо остати позаду. А возьмем участь зі всіми разом. Там буде майор міста і другі містові урядовці, чим дамо близше пізнати себе Американцям. На мітінгу 15. мая ухвалено взяти участь і послужити угорським Русинам. Тож просимо, щоби наш кождий член явився до галі а відтак підемо до Кореня галі а від Кореня Галі пічнеться похід 9.30 до угорської церкви на W. 14 Улиці. Члени, котрі мають ленти відзнаки, щоби забрали і в гали нащій повбираємося, щоб бути готовими на час. Ті що вибрані до прапорів, щоби конечно явилися до своєї роботи.

За уряд братства:
Йосиф Сенчина, предс.,
Николай Бусько, секр.
Дмитро Дорош, касієр